

Gök Cisimleri Hakkında

Bu ay akşam üstü gökyüzünde bu sayfada listelenmiş gök cisimlerinden bir kaç daha ilgi çekici ve parlak olacaktır (aylık gökyüzü haritasına bakınız). Cisimler üç kategoride gruplandırılmıştır. Çıplak gözle kolayca görülebilenler (optik alet yardımı olmadan), dürbünle kolayca görülebilenler ve teleskop gerektirenler. **Not, bir teleskop veya büyük bir dürbünle bakıldığında tüm gök cisimleri (tek yıldızlar hariç) daha etkileyici görünürler.** Gökyüzü gözlemcileri için uygun olan optik ekipmanla görülebilen gök cisimlerini vurgulamak için, bu şekilde gruplar oluşturulur.

Geceleyin Gökyüzü Gözlemi için İpuçları

Geceleyin gökyüzünü gözlemlediğinizde, ve özellikle yıldız kümeleri, bulutsular ve gökadarlar gibi derin-uzay cisimleri için, karanlık bir bölgede gözlem yapmak her zaman en iyisidir. Sokak ışıkları veya diğer kaynaklardan kaynaklanan doğrudan ışıktan sakının. Mümkünse günümüzde büyük şehirlerin çoğunu etkisi altına alan ışık kirliliğinden uzak bir yerde gözlem yapın.

Genellikle dışarıya çıktıktan 10 ila 20 dakika sonra gözleriniz karanlığa uyum sağladığında daha fazla yıldız göreceksiniz. Ayrıca yıldız haritasını görmek için bir cep fenerine ihtiyacınız varsa ampulu kırmızı şeffaf kağıt ile kaplayın. Bu şekilde karanlığı görme gücünüz korunmuş olacaktır.

Sonuç olarak, Ay bir teleskopla görülebilecek en çarpıcı gök cisimlerinden biri olsa da parlak ışığı gökyüzünü aydınlatır ve sönük bir çok gök cisimini görmeyi zorlaştırır. Bu yüzden geceleyin gökyüzü gözlemi için Yeni Ay veya Son Dördün evresi civarındaki aysız geceleri deneyin.

Astronomi Sözlüğü

Kavuşma konumu – İki gök cisminin sıralanması yani Dünya'dan bakıldığında en küçük açısal ayrıklıkta bulunmaları.

Takımyıldız – Gökyüzünün yıldız deseni içeren tanımlanmış bir bölgesi.

Dağınık Bulutsu – Yakın yıldızlarca aydınlatılan bir gaz bulutu.

Çift Yıldız – Gökyüzünde birbirine yakın görünen iki yıldız; ya kütleçekimiyle bağlı ve birbirlerinin etrafında dolanırlar (çift yıldız) ya da Dünya'ya uzaklıkları farklıdır (optik çift). Yıldızların görünür ayrıklığı açı saniyesi biriminde verilir (").

Ekliptik – Güneş'in gök küre üzerindeki Dünya'dan görülen yörüngesi.

Uzamım – İki gök cisminin açısal ayrıklığı. Merkür ve Venüs için en büyük uzamım Dünya'dan bakıldığında Güneş'e en uzak açısal konumlarında buldukları zaman meydana gelir.

Gökada – Bir kaç milyar kadar yıldızın kütleçekimi ile bir arada bulunduğu kütle.

Küresel Yıldız Kümesi – Bir kaç bin yaşlı yıldızdan oluşan top şeklindeki grup.

Işık yılı (ıy) – 300,000 km/s hızla ilerleyen bir ışık demetinin bir yılda katettiği uzaklık.

Kadir (Parlaklık) – Bir gök cisminin gökyüzündeki görünür parlaklığı.

Açık Yıldız Kümesi – Görece genç onlarca veya yüzlerce yıldızdan oluşan grup.

Karşı konum – Bir gök cisminin gökyüzünde Güneş'in tam karşı konumunda olması.

Gezegenimsi Bulutsu – Bir yıldız tarafından savrulan kabuk biçimli gaz kalıntısı.

Evrensel Zaman (UT) – Gökbilimciler tarafından kullanılan zaman sistemi. Greenwich Ortalama Zamanı olarak ta bilinir. Doğu Standart Zamanı (örneğin New York) UT'den 5 saat geridedir.

Değişen Yıldız – Parlaklığı zamanla değişen yıldız.

KUZEY YARIKÜRE
KASIM 2009

GÖK CİSİMLERİ

Sky maps
com

Çıplak Gözle Kolayca Görülebilir

Altair	Aql	• Kartal takımyıldızındaki en parlak yıldız. Anlamı "uçan kartal"dır. Uz=16.8 ıy.
Capella	Aur	• En parlak 6. yıldız. Sarımsı renkte görünür. Tayfsal çift yıldız. Uz=42 ıy.
δ Cephei	Cep	• Sefeid örneği. Parlaklığı 5.366 gün boyunca 3.5 & 4.4 kadir arasında değişim gösterir. Yoldaş yıldız 6 kadir.
Deneb	Cyg	• Kuğu Takımyıldızındaki en parlak yıldızdır. Bilinen en büyük süperdev yıldızlardan biridir. Uz=1,400±200 ıy.
α Herculis	Her	• Yan düzenli değişen. Parlaklığı 90 gün boyunca 3.1 & 3.9 kadir arasında değişim gösterir. Yoldaş 5.4 kadir.
Vega	Lyr	• Gökyüzündeki beşinci en parlak yıldızdır. Mavi-beyaz bir yıldızdır. Uz=25.0 ıy.
Algol	Per	• Meşhur örten çift yıldız. Parlaklığı 2.867 gün boyunca 2.1 & 3.4 kadir arasında değişim gösterir.
Fomalhaut	PSa	• Güneybalığı takımyıldızındaki en parlak yıldız. Arapça'da "balığın ağzı" anlamındadır. Uz=25 ıy.
Pleiades	Tau	• Yedi Kızkardeş. Muhteşem küme. Dürbünle daha çok yıldız görülebilir. Uz=399 ıy.
Hyades	Tau	• Büyük V-şeklinde yıldız kümesi. Dürbünle daha çok yıldız görülür. Uz=152 ıy.
Aldebaran	Tau	• Boğa takımyıldızındaki en parlak yıldız. Öküz yıldız kümesi ile ilişkili değildir. Uz=66.7 ıy.
Polaris	UMi	• Kuzey Kutup Yıldızı. Teleskop yardımıyla, ilgili olmayan 8 kadirlik yoldaş görülebilir. Uz=433 ıy.

Dürbünle Kolayca Görülebilir

M31	And	• Andromeda Galaksisi. Çıplak gözle görülebilen en uzak gök cismi. Uz=2.5 milyon ışık yılı(ıy).
M2	Aqr	• Dürbünle bakıldığında bulamık bir yıldız benzemektedir.
η Aquilae	Aql	• Parlak Sefeid değişeni. Parlaklığı 7.166 gün boyunca 3.6 & 4.5 kadir arasında değişim gösterir. Uz=1,200 ıy.
M38	Aur	• Yıldızlar "pi" veya çapraz şekilde düzenlenmiş gibi görünür. Uz=4,300 ıy.
M36	Aur	• Büyüklüğü M38'in yaklaşık yansı kadardır. Samanyolu'nun yıldızlarca zengin bölgesinde yer alır. Uz=4,100 ıy.
M37	Aur	• Çok ince yıldız kümesi. Messier tarafından 1764'te keşfedilmiştir. Uz=4,400 ıy.
μ Cephei	Cep	• En kırmızı yıldızlardan biridir. Parlaklığı 730 gün boyunca 3.4'den 5.1 kadir kadar değişim gösterir.
Mira	Cet	• Meşhur uzun dönemli değişen yıldız. Parlaklığı 332 gün boyunca 3.0 & 10.1 kadir arasında değişim gösterir.
χ Cygni	Cyg	• Uzun dönemli zonklayan kırmızı dev yıldız. Parlaklığı 407 gün boyunca 3.3 & 14.2 kadir arasında değişim gösterir.
M39	Cyg	• Şartlar uygun olduğunda çıplak gözle görülebilir. Uz=900 ıy.
v Draconis	Dra	• Beyaz yıldızların geniş çifti. Dürbünle gözlem için en güzel çiftlerden biridir. Uz=100 ıy.
M13	Her	• Kuzey Gök Küresindeki en güzel küresel kümedir. 1714'te Halley tarafından keşfedilmiştir. Uz=23,000 ıy.
M92	Her	• M13'ten daha sönük ve küçüktür. Yıldızlarını ayırt edebilmek için bir teleskop kullanınız.
ε Lyrae	Lyr	• Ünlü çift yıldız çifti. Dürbünle bir çift yıldız görünür. Çok güçlü dürbünle her bir çift görülebilir.
R Lyrae	Lyr	• Yan düzenli değişen. Parlaklığı 46 gün boyunca 3.9 & 5.0 kadir arasında değişim gösterir.
IC 4665	Oph	• Büyük, dağınık açık küme. Dürbünle gözlenebilir.
6633	Oph	• Dağınık açık küme. Dürbünle gözlenebilir.
M15	Peg	• Gezegenimsi bulutsu içerdiği bilinen tek küresel kümedir. (14 kadir, d=1"). Uz=30,000 ıy.
Double Cluster	Per	• Kahraman takımyıldızındaki Çift Küme. NGC 869 & 884. Dürbünle mükemmel görülür. Uz=7300 ıy.
M25	Sgr	• "Demlik" kapağının yaklaşık 6 derece kuzeyinde yer alan parlak küme. Uz=1,900 ıy.
253	Scl	• İnce, büyük, puro-şekilli gökada. Gözlem için karanlık gökyüzü gerektirir. Heykeltıraş Grubu üyesidir.
Mizar & Alcor	UMa	• Güzel görüşüm veya dürbünle 2 yıldız görülebilir. Çift sistem değildir. Mizar parlaklığı 4 kadir bir yoldaş sahiptir.
Cr 399	Vul	• Elbise askısı veya "Brocchi's Kümesi". Gerçek bir yıldız kümesi değildir. Uz=218 ile 1,140 ıy.

Teleskop Yardımıyla Görülen Cisimler

γ Andromedae	And	• Çekici çift yıldız. Parlaklığı 5 kadir mavi yoldaşa sahip parlak turuncu yıldız. Ayrıklık(ay)=9.8".
7009	Aqr	• Satürn Bulutsusu. Satürn-benzeri bu gök cismini görebilmek için 8-inç teleskop gereklidir.
7293	Aqr	• Heliks Bulutsusu. Genişliği yaklaşık 1/4 derecedir. Karanlık gökyüzü gerektirir. Uz=300 ıy.
γ Arietis	Ari	• Etkileyici görünüşüyle mavi-beyaz çift yıldız. Küçük bir teleskopla görülebilir. Ay=7.8".
η Cassiopeiae	Cas	• San yıldızın parlaklığı 3.4 kadir & turuncu yıldız 7.5 kadir. Uz=19 ıy. Yörünge=480 yıl. Ay=12".
Albireo	Cyg	• Zarif çift yıldız. Turuncu ve mavi-yeşil karşıt renkler içerir. Ay=34.4".
61 Cygni	Cyg	• Çekici çift yıldız. Parlaklıkları 5.2 & 6.1 kadir olan turuncu küce yıldızlar. Uz=11.4 ıy. Ay=28.4".
γ Delphini	Del	• San ve beyaz görünür. Parlaklığı 4.3 & 5.2 kadir. Uz=100 ıy. Struve 2725 çifti ile aynı bölgede.
β Lyrae	Lyr	• Örten çift yıldız. Parlaklığı 12.940 gün boyunca 3.3 & 4.3 kadir arasında değişim gösterir. Sönük olan 7.2 kadir mavi yıldız.
M57	Lyr	• Yürek Bulutsusu. Görkemli cisim. Duman-halkası şeklinde. Uz=4,100 ıy.
M17	Sgr	• Omega Bulutsusu. NGC 6618 yıldız kümesini içermektedir. Uz=4,900 ıy.
M11	Sct	• Vahşi Ördek Kümesi. Dürbünle küresel bir şekilde görülür. V-şeklinde. Uz=5,600 ıy.
M16	Ser	• Kartal Bulutsusu. Gözlem için geniş açıklığa sahip bir teleskop gereklidir. Uz=8,150 ıy.
M1	Tau	• Yengeç Bulutsusu. 1054 yılında görülen süpernova kalıntısı. Uz=6,500 ıy.
M33	Tri	• İnce tam karşıdan görülen sarmal gökada. Gözlem için geniş açıklığa sahip teleskop gerekir. Uz=2.3 milyon ıy.
M81	UMa	• Dürbünle görülebilen güzel bir sarmal gökada. Teleskopla kolayca görülebilir.
M82	UMa	• M81'e yakın fakat daha sönük ve küçüktür.
M27	Vul	• Halter Bulutsusu. Büyüğe ve iki lopludur. En şaşırtıcı gezegenimsi bulutsudur. Uz=975 ıy.